

Beleidsplan Burgerschap

De Kennemerpoort en burgerschap	3
1.1 Inleiding.....	3
1.2 Wetgeving	3
2 Kerndoelen burgerschap	4
2.1 Kerndoelen	4
2.2 Samenhang binnen het leergebied	5
2.3 Samenhang tussen leergebieden	5
3. Onze school	6
3.1 Ons schoolconcept	6
4. Ons aanbod en uitwerking van de doelen in de praktijk	8
4.1 De zeven bouwstenen van burgerschap	8
4.2 De zeven bouwstenen in de praktijk.....	9
4.3 Methodieken ter ondersteuning van het burgerschapsonderwijs	12
Literatuurlijst	12
Bijlage	12

De Kennemerpoort en burgerschap

1.1 Inleiding

Dit beleidsplan is gemaakt door een werkgroep “Beleidsplan Burgerschap” om het hele team op weg te helpen invulling te geven aan burgerschapsonderwijs. Hierbij is het niet de bedoeling om een nieuw vak te creëren, maar om een handvat te hebben om datgene wat wij al doen in een kader te plaatsen. Doel is om burgerschap bewuster en zichtbaarder in school aanwezig te laten zijn. Maar ook om samen te onderzoeken wat doen wij goed en wat kan beter.

Burgerschap is wat ons betreft geen ‘dingetje erbij’, maar iets dat zit in de kern van ons onderwijs. Leerlingen begeleiden om op hun eigen manier over hun rol als burger na te denken en een bijdrage te leveren aan de samenleving.

1.2 Wetgeving

Sinds 2006 is iedere school bij wet verplicht om aandacht te besteden aan burgerschapsvorming. Vanaf 1 augustus 2021 gelden nieuwe wettelijke eisen voor bevordering van burgerschap in het (speciaal) basisonderwijs, voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs. Deze wettelijke opdracht om ‘actief burgerschap en sociale cohesie’ te bevorderen, verduidelijkt de burgerschapsopdracht uit 2006.

De wettelijke burgerschapsopdracht onderstreept dat bevordering van burgerschap en sociale cohesie een taak is die om gerichte aandacht van scholen vraagt. Scholen hebben veel ruimte om zelf te bepalen hoe ze hun burgerschapsonderwijs willen inrichten. Vrijheid van onderwijs is ook hier een belangrijk uitgangspunt.

De inspectie houdt toezicht op naleving van de wet. Die wet bevat minimeisen waaraan iedere school moet voldoen. Verder kan het burgerschapsonderwijs ingevuld worden op een manier die past bij de missie van de school of instelling. Scholen en instellingen kunnen daardoor rekening houden met wat leerlingen of studenten nodig hebben en met wensen van ouders en de omgeving. En ze kunnen in hun burgerschapsonderwijs aansluiten bij hun levensbeschouwelijke visie en ideeën over onderwijs en leren.

2 Kerndoelen burgerschap

De samenleving verandert doorlopend en het thema burgerschap staat hoog op de maatschappelijke agenda. Daarom zijn veel scholen de afgelopen jaren aan de slag gegaan met het versterken van het burgerschapsonderwijs. Ook geldt sinds 2021 een nieuwe wet voor bevordering van het burgerschap in het onderwijs. Burgerschap is nauw verbonden aan de inhouden van mens en maatschappij.

2.1 Kerndoelen

Overzicht domeinen en kerndoelen burgerschap

Domein	Kerndoel PO
A. Schoolcultuur	1. Schoolcultuur
B. Samenleving en democratie	2. Diversiteit
	3. Democratische waarden
	4. Maatschappelijke betrokkenheid
	5. Democratische betrokkenheid
C. Maatschappelijke vraagstukken	6. Maatschappelijke vraagstukken

Kenmerken van het leergebied burgerschap

Burgerschapsonderwijs draait om de kennis, vaardigheden en ervaringen die leerlingen opdoen met betrekking tot de diverse en democratische samenleving. Ze moeten zich bewust worden van hun mogelijkheden om, samen met anderen, bij te dragen aan deze samenleving en een democratische cultuur. Het gaat niet alleen om de maatschappij, maar ook om onze planeet, met aandacht voor de wederzijdse relatie tussen mens en ecosystemen, nu en in de toekomst.

Nederland kent een parlementaire democratie. Om deze toekomstbestendig te houden is een democratische cultuur een belangrijke voorwaarde, die diepgeworteld moet zijn in de grondwet, mensenrechten en de rechtsstaat. Democratische cultuur gaat over omgangsvormen tussen burgers die door democratie worden bevorderd en die ook een voorwaarde zijn voor democratie. Voorbeelden hiervan zijn vreedzaamheid, verdraagzaamheid, de bereidheid de ander te zien als gelijkwaardig en op gelijke voet met elkaar communiceren. De democratische waarden vrijheid, gelijkheid en solidariteit vormen het fundament.

Leerlingen doen op school ervaringen op met het toepassen van de democratische waarden in contexten die voor hen betekenisvol zijn. Zo leren leerlingen zich verhouden tot een diverse samenleving en krijgen democratische waarden betekenis. Ze ontdekken en onderzoeken overeenkomsten en verschillen met anderen en worden zich bewust van hun eigen identiteit en de veelheid aan identiteiten in de samenleving. Door te reflecteren op wat hen drijft als persoon en wat hun normen en waarden zijn, verkennen leerlingen hoe ze zelf willen en kunnen bijdragen aan de samenleving. Door aandacht te besteden aan het spanningsveld tussen individuele en gemeenschappelijke belangen, ontwikkelen leerlingen morele en ethische inzichten. Ze worden aangemoedigd om hun eigen standpunt in te nemen over maatschappelijke en planetaire vraagstukken, zoals klimaatverandering, afwegingen en keuzes te maken en hierop te reflecteren.

Ook ontdekken leerlingen dat samenleven zich op allerlei niveaus en in allerlei gemeenschappen afspeelt: fysiek en digitaal, lokaal, nationaal en mondiaal. De school vervult een sleutelrol. Het is

een oefenplaats waar leerlingen ervaringen opdoen die hun kennis, vaardigheden en houding vergroten tegenover de democratische rechtsstaat, de samenleving en planetaire belangen. Leerlingen ervaren hierdoor dat ze hun leefomgeving mee vormgeven.

De school moet een veilige omgeving bieden waar leerlingen zich kunnen ontwikkelen tot verantwoordelijke en vrije individuen.

2.2 Samenhang binnen het leergebied

Burgerschapsonderwijs begint vanuit de overtuiging dat leerlingen actief kunnen deelnemen aan de maatschappij als burger. De inhoud van de conceptkerndoelen burgerschap zijn daarom voor het primair en voortgezet onderwijs gelijk, omdat alle leerlingen in dezelfde mate burger zijn en deelnemen en bijdragen aan de samenleving.

De conceptkerndoelen hangen sterk met elkaar samen. Het eerste doel van burgerschap is een aanbod doel, dat de randvoorwaarden schetst voor een democratische cultuur op school. De school moet zorgen voor een omgeving waar leerlingen ervaring opdoen met inspraak en participatie, de betekenis van democratische waarden, en de democratische vaardigheden die noodzakelijk zijn om in een diverse en democratische samenleving te functioneren. Ook moet er ruimte worden geboden om maatschappelijke vraagstukken bespreekbaar te maken. De andere conceptkerndoelen zijn gericht op kennis, vaardigheden en handelen van de leerling. De doelen over samenleving en democratie zijn gericht op diversiteit, democratische waarden en maatschappelijke en democratische betrokkenheid. Bij het doel over maatschappelijke vraagstukken kunnen kennis en vaardigheden ingezet worden bij het duiden van de vraagstukken en de eigen opvattingen, idealen en mogelijkheden.

2.3 Samenhang tussen leergebieden

Binnen de leergebieden mens en maatschappij, mens en natuur en kunst en cultuur kunnen maatschappelijke en planetaire vraagstukken worden besproken vanuit verschillende perspectieven. Bij het leergebied digitale geletterdheid leren leerlingen dat digitale technologie invloed heeft op henzelf en op de wereld, en welke invloed ze zelf hebben op deze digitale wereld. Vaardigheden uit rekenen en wiskunde helpen leerlingen om informatie te doorgronden, opvattingen te onderbouwen en meningen van feiten te onderscheiden. Hetzelfde geldt voor Nederlands en moderne vreemde talen: zo bieden rijke teksten de mogelijkheid om burgerschapsthema's te bespreken. Ten slotte kan burgerschap binnen het leergebied bewegen en sport praktisch worden vormgegeven in spel, samenwerking en omgang met verschillen.

3. Onze school

De Kennemerpoort is een Openbare Basisschool (OBS) met twee locaties in het centrum van Alkmaar. Op beide locaties (Hofdijkstraat en Lindenlaan) zijn de groepen één tot en met acht gehuisvest. Op de locatie Hofdijkstraat bevinden zich een twaalfstal leslokalen, één speellokaal voor de kleuters en één algemeen instructielokaal. Het gebouw aan de Lindenlaan, de locatie waar ik werkzaam ben, heeft de status van gemeentelijk monument en is van begin vorige eeuw. Op deze locatie zijn negen leslokalen, één speellokaal voor kleuters en een vrijstaande gymzaal.

De Kennemerpoort kent de laatste jaren een leerlingaantal van circa 490 bij de aanvang van het schooljaar tot circa 530 aan het einde van elk schooljaar. Aan de Hofdijkstraat zijn twaalf groepen met zo'n 310 kinderen. Aan de Lindenlaan zijn negen groepen met circa 200 kinderen. De groei in de loop van het jaar wordt veroorzaakt door de instroom van vierjarige kleuters. Er werkt een team van meer dan 50 personeelsleden verdeeld over de beide locaties.

3.1 Ons schoolconcept

Missie: Elk kind leert om vreedzaam en volgens democratische beginselen samen te leven in een democratische rechtsstaat.

Visie: Dit doen we door burgerschap te verweven in onze lessen. Hierdoor dagen we leerlingen uit om na te denken over hun rol als burger en om te participeren in onze democratische pluriforme Nederlandse samenleving.

Bij burgerschap staan drie basiswaarden centraal die van belang zijn in de democratische, pluriforme samenleving: vrijheid, gelijkheid en solidariteit. Ook leren de leerlingen over historische contexten waar de drie basiswaarden, maar ook democratie en de democratische rechtstaat uit zijn voort gekomen.

Voor leerlingen is de school een oefenplaats voor democratie en het omgaan met diversiteit. Leerlingen leren hoe ze actief kunnen meedoen in een democratische cultuur. Ze leren over besluitvormingsprocessen en de invloed die zij hierop kunnen uitoefenen (passend bij hun situatie en mogelijkheden).

Burgerschapsonderwijs daagt leerlingen ook uit om verbanden te leggen tussen hun eigen leefwerelden en grotere (mondiale) maatschappelijke vraagstukken. Het gaat om globalisering, duurzaamheid en technologie. Leerlingen leren kritisch na te denken en te reflecteren op complexe vaak ethisch geladen vraagstukken. Door het ontdekken van mogelijkheden om zelf iets te doen aan deze vraagstukken, ontwikkelen leerlingen een actieve houding. Zij leren in gesprek gaan met anderen en elkaars standpunten te bevragen. Zo ontwikkelen zij hun eigen opvattingen.

Ons doel is om onze leerlingen zodanig te ontwikkelen, dat ze later effectief kunnen functioneren in de maatschappij waarbij ze zich betrokken voelen. Het stimuleren van verantwoordelijkheid met elkaar en de natuurlijke omgeving is een belangrijk onderdeel van ons onderwijs.

Op de Kennemerpoort is daarom een leerling raad actief, die bestaat uit leerlingen van groep 5 t/m 8. In de leerling raad kunnen leerlingen allerlei zaken inbrengen die te maken hebben met de school en de leef- en leeromgeving.

Als leraar zijn wij bewust van het feit dat wij rolmodel zijn en het goede voorbeeld dienen te geven. Ons onderwijs strekt zich uit tot een breder perspectief, waarbij we de vorming van de persoonlijkheid van onze leerlingen centraal stellen. We koesteren het principe van gelijkwaardigheid onder onze leerlingen, ongeacht hun geaardheid of religie.

Daarnaast hechten we waarde aan het vermogen van onze leerlingen om hun meningen op een respectvolle wijze te uiten. Hierbij streven we naar begrip en respect voor andersdenkenden.

4. Ons aanbod en uitwerking van de doelen in de praktijk

4.1 De zeven bouwstenen van burgerschap

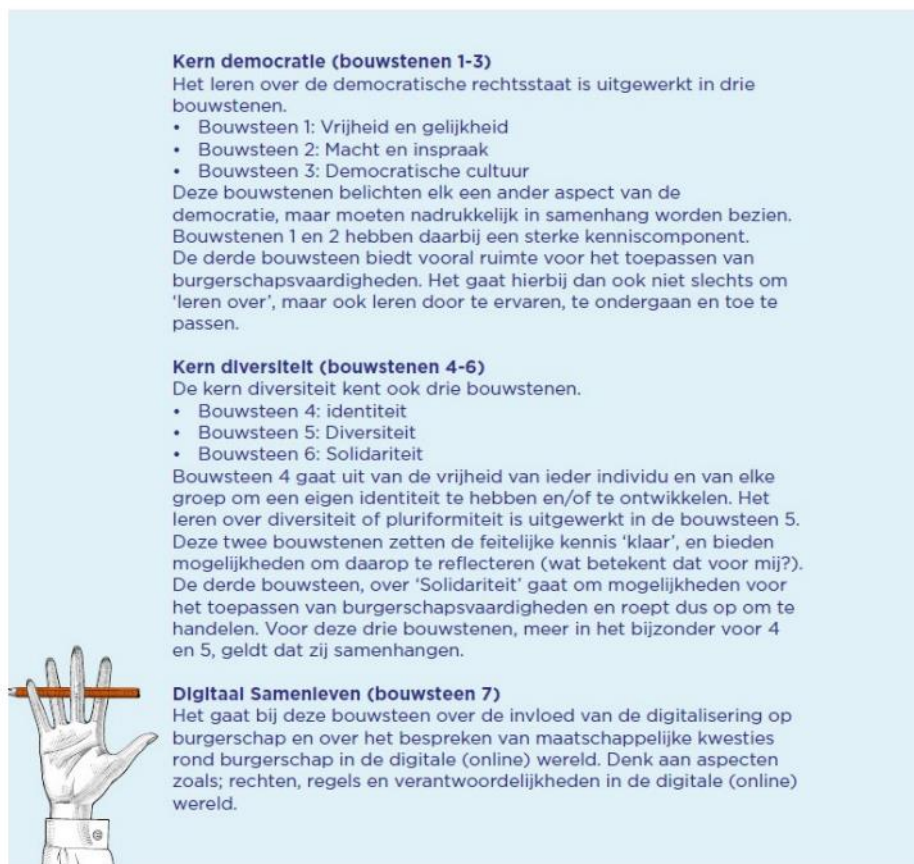
De zeven bouwstenen zijn uitgewerkt naar inhoud en voor de onderbouw en de bovenbouw van het primair onderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs. We hebben voor de eerste zeven bouwstenen gekozen, omdat die de kern bevatten van burgerschap en in lijn liggen met de aangescherpte wettelijke burgerschapsopdracht.

De zeven bouwstenen zijn verdeeld in:

- een kern democratie (bouwsteen 1-3)
- een kern diversiteit (bouwsteen 4-6)
- een bouwsteen digitaal samenleven (bouwsteen 7)

Dit overzicht aan inhoud vormt een doorgaande lijn over de sectoren heen. De beschreven inhoud van de bouwstenen gaan niet alleen over kennis, bijvoorbeeld het leren over basiswaarden. Ze gaan ook over het leren van vaardigheden, zoals hoe op te komen voor de rechten en belangen van zichzelf en anderen of het kunnen bijstellen van de eigen mening op basis van nieuwe inzichten.

In afbeelding 1 lees je hoe deze bouwstenen inhoudelijk zijn opgebouwd en hoe ze met elkaar samenhangen.

Afbeelding 1 Fragment uit Handreiking burgerschap funderend onderwijs. Doelgericht en samenhangend werken aan burgerschap (SLO, 2021, p. 13).

4.2 De zeven bouwstenen in de praktijk

In de nieuwe wet burgerschapsonderwijs staat dat leerlingen moeten leren over de basiswaarden van de democratische rechtsstaat. Daarbij focust het onderwijs op acht basiswaarden: vrijheid van meningsuiting, gelijkwaardigheid, begrip voor anderen, verdraagzaamheid, autonomie, verantwoordelijkheidsbesef en het afwijzen van onverdraagzaamheid en discriminatie. Het gaat daarbij niet alleen om kennis, maar ook om het ontwikkelen van de competenties die daarbij horen zoals leren debatteren, omgaan met mensen die anders denken en je eigen mening vormen. Ook de cultuur in de school moet daarmee in overeenstemming zijn. Dat betekent dat de school een plek is waar leerlingen op veilige manier hun burgerschapsvaardigheden met elkaar kunnen oefenen en leraren de basiswaarden voorleven.

Ons doel is om burgerschap bewuster en zichtbaarder in school aanwezig te laten zijn. We beschouwen burgerschap niet als een op zichzelf staand vak, maar als een essentieel onderdeel van onze omgang met leerlingen en ons onderwijs. De zeven bouwstenen en de daarbij horende doelen zijn leidend om hieraan gestalte te geven.

Bouwsteen 1: Vrijheid en Gelijkheid over de fundamentele rechten en vrijheden van de mens zoals vastgelegd in nationale en internationale wetten en verdragen (mensenrechten, kinderrechten, vrijheidsrechten).

Leerlingen leren van, door en over de waarden van de democratische rechtsstaat. Dit begint met regels/afspraken in de eigen leefomgeving en breidt uit naar de publieke ruimte en samenleving.

Bouwsteen 2: Macht en inspraak over de inrichting van ons staatsbestel en de instituties, procedures en mechanismen die macht reguleren en inspraak mogelijk maken.

Leerlingen leren manieren waarop ze besluitvormingsprocessen op vreedzame wijze kunnen beïnvloeden. Ze maken kennis met macht en gezag en de wijze waarop dit georganiseerd is op verschillende niveaus.

Bouwsteen 3: Democratische cultuur over omgangsvormen die door democratie worden bevorderd en die haar ook mogelijk maken: vreedzaamheid, verdraagzaamheid, de bereidheid de ander te (h)erkennen als gelijkwaardige en op gelijke voet met hem, haar of hen te communiceren.

Leerlingen leren dat hun stem gehoord wordt en dat hun inbreng ertoe doet bij besluitvormingsprocessen in de groep. Zij ervaren dat de ander ook een stem heeft en ontdekken daarbij overeenkomsten en verschillen tussen mensen.

Bouwsteen 4: Identiteit over manieren waarop individuen en groepen zich (willen, kunnen) definiëren en in de publieke ruimte manifesteren.

Leerlingen ontdekken hun primaire en secundaire emoties, ambities, talenten en ontwikkelpunten. Ze raken bewust van identiteitsvormingsaspecten en reflecteren op tradities, vieringen en rituelen.

Bouwsteen 5: Diversiteit over manieren om ervoor te zorgen dat ieder individu en elke groep gelijkwaardig kan deelnemen aan de samenleving.

Leerlingen leren woorden te geven aan wat de ander doet en wil en ontdekken daarin overeenkomsten en verschillen. Ze leren onderlinge conflicten vreedzaam op te lossen. Ze maken kennis met levensbeschouwelijke stromingen.

Bouwsteen 6: Solidariteit over solidariteit en rechtvaardigheid en manieren om vorm te geven aan onze morele betrokkenheid op anderen.

Leerlingen ontwikkelen manieren om de eigen en de belangen van anderen te behartigen; alsmede uitsluiting, onrechtvaardigheid, discriminatie en ongelijke behandeling te herkennen en benoemen.

Bouwsteen 7: Digitaal samenleven over de invloed van de digitalisering op burgerschap en over het bespreken van maatschappelijke kwesties rond burgerschap in de digitale (online) wereld.

Leerlingen leren over de effecten van de online wereld op hun identiteit, persoonlijke (online) leven en op de publieke sfeer. Ze leren kritisch en creatief denken over media-inhouden en -processen en daar ook naar handelen.

In alle bouwen werken we met de methode HiRO!. In deze methode wordt extra aandacht besteed aan de gouden en de zilveren weken. In de gouden weken staan normen, waarden en klassenregels centraal. HiRO helpt kinderen om evenwichtige mensen te worden, met gelijkwaardige kansen om zich te ontwikkelen tot een krachtig en zelfbewust individu. Zodat zij:

- De mogelijkheid krijgen om weerbaar te zijn in uiteenlopende situaties;
- Zich op positieve en constructieve wijze tot anderen kunnen verhouden;
- Zichzelf leren kennen en daardoor grenzen kunnen aangeven en zich kunnen verbinden met anderen;
- Zelfbewust in het leven leren staan en keuzes weten te maken die voor hun kloppend zijn.

In de midden- en bovenbouw komen de bouwstenen ook terug in de wereld oriënterende methode Blink, de begrijpend leesmethode Leeslink en de lessen HVO (groep 6-8). Tevens wordt er jaarlijks budget vrijgesteld om culturele uitjes zoals bezoek aan theater of museum mogelijk te maken voor de groepen 1-8.

Vrijheid en gelijkheid :

Onderbouw: wij zijn structureel bezig met de sociaal emotionele ontwikkeling. Dit gebeurt daarnaast nog extra wanneer de situatie zich hiervoor leent.

Middenbouw: wij zijn heel bewust bezig met Alkmaars ontzet. Dit is een jaarlijks terugkerend thema waar we schoolbreed ook aan meedoen. Groep 4 en 5 doen mee aan de lampionnenoptocht. Daarnaast volgen we met de leerlingen het jeugdjournaal waar dit thema vaak onderwerp van het gesprek is.

Bovenbouw: we staan heel bewust stil bij 4 en 5 mei. Ook het jeugdjournaal, groepsvergaderingen, leerlingenraad, paarse vrijdag zijn onderwerpen in onze lessen.

Macht en inspraak:

Onderbouw: Gedurende een schooldag, de leefwereld van een basisschoolkind wordt steeds groter. Ze leren dat er op andere plekken en andere groepen andere regels en afspraken kunnen gelden dan thuis, regels in het verkeer, regels op school, thematisch werken, Huisje boompje beestje, Koekeloere, het bespreken/vieren van feestdagen zijn onderdeel van ons lesprogramma.

Middenbouw: Gedurende een schooldag, de leefwereld van een basisschoolkind wordt steeds groter. Ze leren dat er op andere plekken en andere groepen andere regels en afspraken kunnen

gelden dan thuis, regels in het verkeer, themalessen uit Blink, lessen uit Leeslink, Jeugdjournaal, klokhuis en 8 oktober.

Bovenbouw: Rondom verkiezingen -> uitleg van de verkiezingen -> nationaal en internationaal, Geschiedenis -> wereldoorlogen, 4 en 5 mei herdenking (Anne Frank Krant)', klassenafspraken, Pleinafspraken, Jeugdjournaal & klokhuis.

Democratische cultuur:

Onderbouw : Afspraken en groepsregels samen maken en bespreken, samen problemen oplossen en besluiten nemen, vormgeven van de hoeken, klassengesprekken en samen spelen in de hoeken, kringgesprek.

Middenbouw: Afspraken en groepsregels samen maken en bespreken, klassenvergaderingen, samen problemen oplossen en besluiten nemen, tutor lezen, jeugdjournaal, themaweken, leerling raad.

Bovenbouw: klassenvergaderingen, leerlingenraad, Jeugdjournaal (stellingen) & Klokhuis, Prinsjesdag in groep 8, Gouden Weken, ervaringen bij vrije situaties, leerling raad.

Identiteit :

Onderbouw: vieringen feestdagen, coöperatieve werkvormen, energizers, talentontwikkeling, verjaardagen vieren, dramalessen, 1-2-3 zing, lesevaluaties, thema 'dit ben ik', gouden weken, culturele uitjes.

Middenbouw: vieringen feestdagen, coöperatieve werkvormen, energizers, talentontwikkeling, verjaardagen vieren, dramalessen, 1-2-3 zing, lesevaluaties, thema 'media wijsheid', gouden weken, culturele uitjes.

Bovenbouw: vieringen feestdagen, coöperatieve werkvormen, energizers, talentontwikkeling, verjaardagen vieren, dramalessen, 1-2-3 zing, lesevaluaties, gouden weken, Jeugdjournaal & klokhuis, gym (eigen grenzen), week van de mediawijsheid, culturele uitjes.

Diversiteit:

Onderbouw: aandacht voor elkaar -> iets maken voor een ander b.v bij Valentijn, aandacht hebben voor elkaar; kaartje bij ziekte, geboorte, verjaardag, prentenboeken, Huisje boompje beestje, Koekeloere, vieringen/feesten.

Middenbouw: aandacht voor elkaar -> iets maken voor een ander b.v bij Valentijn, aandacht hebben voor elkaar; kaartje bij ziekte, geboorte, verjaardag, klokhuis, jeugdjournaal, huisje boompje beestje, kringgesprekken, kind gesprekken, drama lessen, vieringen/feesten.

Bovenbouw: aandacht voor elkaar -> iets maken voor een ander b.v bij Valentijn, aandacht hebben voor elkaar; kaartje bij ziekte, geboorte, verjaardag, klokhuis, jeugdjournaal, huisje boompje beestje, kringgesprekken, kind gesprekken, drama lessen, vieringen/feesten, Taalactief werkboek

Solidariteit:

Onderbouw: Gouden weken, dagelijkse omgang met elkaar -> hoe los je conflicten/ruzies op. Ter plekke uitpraten, problemen oplossen. Zodra we iets merken aan pestgedrag reageren we hier meteen op, huisje boompje beestje, gouden weken, samen opruimen en zorgdragen voor, kringen kind gesprekken.

Middenbouw: Gouden weken, dagelijkse omgang met elkaar-> hoe los je ruzies op. Ter plekke uitpraten, problemen oplossen. Zodra we iets merken aan pestgedrag reageren we hier meteen op, jeugdjournaal, gouden weken, samen opruimen en zorgdragen voor, kring en kind gesprekken.

Bovenbouw: Jantje Beton, kinderpostzegels, coöperatieve werkvormen, samenwerkingsopdrachten, Gouden weken, dagelijkse omgang met elkaar-> hoe los je ruzies op. Ter plekke uitpraten, problemen oplossen. Zodra we iets merken aan pestgedrag reageren we hier meteen op, jeugdjournaal, kring- en kind gesprekken, samen opruimen en zorgdragen voor.

Digitaal samenleven:

Onderbouw: Digibord, educatieve programma's op de IPAD, Kiene klanken en Kiene cijfers, Bee-Bot, school TV, Koekeloere, Huisje Boompje Beestje, etc.

Middenbouw: Digibord, Blue-Bot, Week van de mediawijsheid, Jeugdjournaal & Klokhuis, werkstukken en presentatie, regels rondom gebruik van de computers.

Bovenbouw: Digibord, Week van de mediawijsheid, Jeugdjournaal & Klokhuis, werkstukken en presentatie, regels rondom gebruik van de computers.

In de jaarkalender staan de activiteiten per maand beschreven. Deze staat vermeld in de bijlage.

4.3 Methodieken ter ondersteuning van het burgerschapsonderwijs

De volgende methoden worden hierbij gebruikt:

- HiRO! (groep 1 t/m 8)
- Leeslink (groep 4-8)
- Verkeersmethode Veilig Verkeer Nederland (groep 3 t/m 8)
- Digitale Geletterdheid (groep 1 t/m 8)
- Blink wereldoriëntatie (groep 3 t/m 8)
- HVO (groep 6 t/m 8)
- Cultureel aanbod vanuit Cultuur Primair

Literatuurlijst

[Handreiking burgerschap, inhoudskaarten, bouwstenen en burgerkaartenspel - SLO](#)

[www.slo_conceptkerndoelen_en_toelichtingsdocument_burgerschap_opleverversie_dd-23-2-2024_1_%20\(3\).pdf](#)

[8 vragen over de nieuwe wet burgerschapsonderwijs - Leraar24](#)

[HiRO - De lesmethode voor Sociaal-Emotionele Ontwikkeling](#)

Bijlage

Jaarkalender

	Datum	Groep	Onderwerp	Toelichting	Bouwstenen	Activiteiten/ Ideeën
September		1-8	Gouden weken	Groepen 1 – 8 bepalen hoe zij dit schooljaar samen tot een succes maken	Schoolcultuur	Aan de hand van de methode Hiro!
		1-2	Cultuurlijn in het beredeneerd aanbod	Gr 1 en 2 laten cultureel erfgoed terugkomen in hun thema's	Diversiteit, Democratische waarden	Bezoek molen, kinderboerderij, poetsbus, ambulance
		1-8	Cultuur Primair	3x per jaar eigen keuze aan cultuur activiteit	Diversiteit maatschappelijke vraagstukken.	Theaterbezoek, workshops op school, museum bezoek
		1-8	Voorlezen BB bij kleuters	Elke maand	Schoolcultuur	Ouderen helpen de jongeren leerlingen
		1-8	Tutorlezen	Elke week	Schoolcultuur	We leren van elkaar, We zijn behulpzaam
		5-8	Dag Vandaag/ Jeugdjournaal	Elke week	Maatschappelijke vraagstukken en betrokkenheid	
		4-8	Blink geïntegreerd	Elke week	Alle domeinen	
		3-8	Hiro! Sociaal, emotionele vaardigheden	Elke week	Maatschappelijke betrokkenheid, Schoolcultuur, Diversiteit	
		5-8	Humanistisch Vormend Onderwijs	Elke week een uur	Alle domeinen	
	11-13	8	Schoolkamp Texel	3 dagen	Schoolcultuur	
	17	5-8	Prinsjesdag	Betekenis van en kijken naar deze dag.	Maatschappelijk vraagstuk	Debatteren/kijken
		5-8	Verkiezingen leerlingeraad	In deze groepen vinden er verkiezingen plaats wie in de leerlingen raad mag plaatsnemen	Democratische waarden	Meedenken, mee praten, Leerlingen worden gehoord.
	23-27	1-8	Week tegen het pesten	In alle groepen wordt er aandacht geschonken aan wat pesten is en met een mens doet.	Maatschappelijke vraagstukken	Lessen via Methode, online lessen, gesprekken en rollenspellen.
Oktober	2-13	1-8	Kinderboekenweek	Thema: "Lekker eigenwijs"	Diversiteit	Een hele week met veel activiteiten. Aanschaffen van nieuwe leesboeken.
			Voorleeswedstrijd			
	4	1-8	Dierendag	Hoe verzorgen wij dieren en hoe kunnen wij dieren beschermen.	Maatschappelijke betrokkenheid	
	5		Dag van de leerkracht		Maatschappelijke betrokkenheid	
	7	4-5	Lampionnenoptocht door de stad	Alkmaars Ontzet	Maatschappelijke betrokkenheid	Leerlingen van gr 4 en 5 maken een eigen lampion en doen mee met de optocht.
	8	1-8	Alkmaars Ontzet	Plaatselijk feest en vrije dag	Maatschappelijke betrokkenheid	
	17	1-8	Bag2School	Leerlingen verzamelen kleding om geld voor de school te genereren.	Maatschappelijke betrokkenheid	Lessen over duurzaamheid
November	3	4-5	Natuurwerkdag	Leerlingen werken in de schooltuin. Tbv natuurbehoud en herstel	Maatschappelijke betrokkenheid	Lessen over de natuur en het behoud ervan.
	8	4-5	Start schoolschaatsen	Gr 4 en 5 krijgen 10 weken schaatsles en les 11 gaan zij schaatsen voor het goede doel.	Schoolcultuur	

	11	1-2	Sint Maarten	Bezoek groepen 1 en 2 aan Verzorgingshuis ouderen	Maatschappelijke betrokkenheid	De leerlingen zingen voor de ouderen en halen snoep op. Dit delen zij met alle groepen
	8-15	4-8	Week van de Mediawijsheid	Groepen leren omgaan met Multimedia, de positieve en negatieve kanten.	Maatschappelijke vraagstukken	Deelname aan Mediamasters
		7-8	WhatsHappy	Leerlingen leren verantwoording nemen voor hetgeen zij delen via de app.	Maatschappelijke vraagstukken	Lessen reeks om te leren omgaan met multimedia.
		8	Presentatie VO scholen voor groep 7	Groep 8 presenteert aan groep 7 de verschillende VO scholen in Alkmaar	Schoolcultuur Diversiteit	Aan de hand van eigen gemaakte presentatie laat gr 8 zien welke diverse scholen er zijn.
		8	Bloemen leggen bij monument verzetstrijdster Truus Weijsmuller	Groep 8 legt bloemen neer bij het monument op de platte stenen brug	Democratische waarden en betrokkenheid	
December	2	7-8	Bespreken van alle religieuze feestdagen	De leerkrachten van groep 7 en 8 bespreken met de leerlingen diverse religieuze feestdagen.	Diversiteit	Leerlingen leren dmv diverse lessen dat er vele religies zijn.
	5	1-8	Viering Sinterklaas feest	Sint op school. Bovenbouw maakt surprises en gedichten.	Maatschappelijke betrokkenheid	
	13	1-8	Paarse vrijdag	Team/leerlingen mogen paarse kleding aan. In de klassen wordt stilgestaan bij de diversiteit in de samenleving	Diversiteit	
		8	Bespreken hoe om te gaan met vuurwerk	Docenten besteden aandacht aan de gevaren van vuurwerk	Maatschappelijke vraagstukken Schoolcultuur	
	17	1-8	Kennemer Kerstshow	Leerlingen mogen hun zang en dans talent showen.	Schoolcultuur	
	18	1-2	Kleuters brengen eigen gemaakte kerstkaarten naar het verzorgingstehuis	De hele school maakt kerstkaarten, de kleuters brengen de kaarten bij de oudere medemes	Maatschappelijke betrokkenheid	
	19	1-8	Kerstdiner op school	Leerlingen eten op school eigengemaakte recepten.	Schoolcultuur	
		1-8	Zilveren weken	Stilstaan bij de groepsvorming. Eventueel nieuwe afspraken maken	Schoolcultuur	
Januari		1-8	Nationale voorleesdagen	Aandacht voor het belang van voorlezen.	Maatschappelijke vraagstukken	De ochtenden worden gestart met voorlezen. En bespreken van het belang ervan.
		6-8	Hart en Handen IEP	Via de IEP vullen leerlingen van groep 6/7/8 deze lijsten in.	Schoolcultuur en Maatschappelijke betrokkenheid	Zicht krijgen in de veiligheid op school en in de klas.
Februari	7	1-8	Warme truien dag	De verwarming gaat paar graden lager. Bewustwording energiebesparing	Maatschappelijke vraagstukken	
	12	1-8	Voorleesochtend	Ouders, opa's en oma's komen voorlezen in de klassen	Schoolcultuur	
	14	1-8	Valentijnsdag	Wat is houden van? Wat is verliefd zijn?	Maatschappelijke betrokkenheid	

Maart		6-8	Museumpleinbus Amsterdam	Elke jaar 1 museum in Amsterdam. Rijks, Stedelijk en van Gogh.	Diversiteit	Vooraf maken de Iln kennis met de diverse kunststromingen en maken ze zelf kunstwerken.
	7	4-5	Sponsorschaatsen voor het goede doel. Gekozen door de leerlingen zelf	Leerlingen brengen goede doelen in en daarna vindt er een verkiezing plaats.	Maatschappelijke betrokkenheid	Leerlingen overhandigen cheque aan het goede doel
	17	1-8	Schoolproject?	Elke jaar 1 week lessen adhv 1 thema	Maatschappelijke vraagstukken	Eindigd met grote schoolbrede afsluiting.
		4-8	Ramadan	In de groepen wordt besproken wat Ramadan is.	Diversiteit	Leerlingen met Islamitische achtergrond vertellen over hun geloof en gewoontes.
	19	1-8	Grote Rekendag	Aandacht voor het rekenonderwijs	Maatschappelijke vraagstukken	
	24-28	1-8	Week van het geld	In alle groepen speelt geld een rol in de lessen.	Maatschappelijke vraagstukken	
	?	7	Adoptie namen Monument	Leerlingen van groep 7 hebben deel van het monument geadopteerd	Democratische betrokkenheid	Bewustwording tweede wereldoorlog
April	?	4-8	Suikerfeest	Kennis opdoen over andere cultuur	Diversiteit	Leerlingen met Islamitische achtergrond vertellen over hun geloof en gewoontes.
	18	1-8	Tasjesontbijt	Leerlingen maken voor elkaar een ontbijt	Schoolcultuur	
	18	1-8	Koningsspelen	Samen spelen en sporten	Schoolcultuur	
	18	4-8	Kennemerpoort Got Talent	Leerlingen mogen hun eigen talent laten zien aan de hele school	Schoolcultuur	Leerlingen leren oefenen en presenteren voor grote groep.
	24	1-8	Nationale buitenlesdag		Maatschappelijke vraagstukken	
Mei	4-5	5-8	Herdenking en Bevrijdingsdag	Denkboekjes	Democratische waarden	
	11	1-8	Moederdag	Alle groepen maken iets moois voor hun moeder	Maatschappelijke betrokkenheid	
	28	1-8	Sportdag	De hele school heeft sportdag	Schoolcultuur	1-2 spelletjes 3-5 op voetbalvelden spelletjes 6 gaat zwemmen 7 en 8 Atletiek.
Juni			Avond4daagse	Alle leerlingen doen mee	Schoolcultuur	
	15	1-8	Vaderdag	Alle groepen maken iets moois voor hun vader	Maatschappelijke betrokkenheid	
	?	1-7	Schoolreisje		Schoolcultuur	
		7	Bezoek verschillende gebedshuizen	Kijken en leren hoe verschillend culturen kunnen zijn. Acceptatie.	Diversiteit	
		6-8	Hart en Handen IEP	Sociale veiligheid.		
Juli	8	1-7	Schoolmusical	Samenhorigheid	Schoolcultuur	
	9	1-7	Uitzwaaien groep 8 leerlingen	Samenhorigheid	Schoolcultuur	
	10	1-7	Samen de klas schoonmaken	Verantwoordelijkheid	Schoolcultuur	

	11	1-7	Juffen/meesterdag. Afscheid nemen		Schoolcultuur	

